

Τμήμα Εργοθεραπείας

Σχολή Φυσικής Αγωγής, Αθλητισμού & Εργοθεραπείας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΡΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑ :

ICF: Μια κοινή γλώσσα για τη λειτουργία, την αναπηρία και την υγεία

Δρ. Παναγιώτης Ν. Σιαπέρας *ΟΤ*

Επίκουρος Καθηγητής

E-mail: psiapera@ot.duth.gr

Συν-διδάσκουσα: Μαρία Κούτρα *ΟΤ*

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

1

Τι είναι το ICF;

Διεθνής Ταξινόμηση Λειτουργικότητας, Αναπηρίας και Υγείας
Αναπτύχθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ)

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

2

Γιατί δημιουργήθηκε το ICF;

- Για να περιγράψει τη λειτουργικότητα
- Για να ξεπεράσει το μοντέλο της «ασθένειας»
- Για να εστιάσει στο άτομο και τη ζωή του

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

3

Πώς βλέπει το ICF την Υγεία;

Η υγεία δεν είναι μόνο απουσία ασθένειας.
Είναι το πώς το άτομο λειτουργεί στο περιβάλλον του.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

4

Βιοψυχοκοινωνικό Μοντέλο

- Βιολογικοί παράγοντες (σώμα)
- Ψυχολογικοί παράγοντες (σκέψη, συναίσθημα)
- Κοινωνικοί παράγοντες (οικογένεια, περιβάλλον)

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

5

Βασικά Στοιχεία του ICF

- Σωματικές λειτουργίες & δομές
- Δραστηριότητες
- Συμμετοχή

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

6

Παράγοντες που Επηρεάζουν

- Περιβαλλοντικοί παράγοντες
- Προσωπικοί παράγοντες

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

7

ICF και Εργοθεραπεία

Ο εργοθεραπευτής:

- Εστιάζει στις δραστηριότητες
- Υποστηρίζει τη συμμετοχή
- Προσαρμόζει το περιβάλλον

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

8

Παράδειγμα

Άτομο μετά από κάταγμα άνω άκρου:

- Δυσκολία στο ντύσιμο
- Παρέμβαση στην καθημερινή δραστηριότητα

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

9

Τι μας προσφέρει το ICF;

- Κοινή γλώσσα
- Ολιστική προσέγγιση
- Ανθρωποκεντρική φροντίδα

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

10

The ICF (WHO 2001)

Δημιουργήθηκε το 2001 ως αναταξινόμηση του ICIDH (Διεθνής Ταξινόμηση Βλαβών, και Αναπηριών).

Μια ταξινόμηση πολλαπλών χρήσεων που προορίζεται για ένα ευρύ φάσμα χρήσεων σε διαφορετικούς τομείς.

Μια ταξινόμηση των τομέων που σχετίζονται με την υγεία οι οποίοι μας βοηθούν να περιγράψουμε τις αλλαγές στη λειτουργία και τη δομή του σώματος, τι μπορεί να κάνει ένα άτομο με μια πάθηση σε ένα τυπικό περιβάλλον και τι μπορεί να κάνει στο προσωπικό του περιβάλλον.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

11

11

Το ICF: τρία επίπεδα

Χρήσιμο όταν εξετάζετε την αποκατάσταση όπως προσδιορίζει λειτουργία του ανθρώπου σε τρία επίπεδα:

Επίπεδο 1: επίπεδο σώματος ή του μέρους του σώματος

Επίπεδο 2: το άτομο ολιστικά

Επίπεδο 3: ολιστικά το άτομο σε ένα κοινωνικό πλαίσιο

Αναπηρία = Το αποτέλεσμα της μειωμένης αλληλεπίδρασης μεταξύ ατόμων και περιβάλλοντος

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

12

12

Γιατί το ICF;

Καθιστά δυνατή τη συλλογή δεδομένων με συνεπή και διεθνή συγκρίσιμο τρόπο.

Μπορεί να βοηθήσει σκοπούς σχεδιασμού και διαχείρισης υγείας:

- 1. επίπεδο φροντίδας, λειτουργικό αποτέλεσμα, επιστροφή στην δράση, δυνατότητες**
- 2. κοινωνική ένταξη, απαιτούμενες υπηρεσίες, διάρκεια της νοσηλείας**

Μπορεί να απαντήσει σε ένα ευρύ φάσμα ερωτήσεων που αφορούν κλινική έρευνα και θέματα ανάπτυξης πολιτικής.

Με βάση το βιοψυχοκοινωνικό μοντέλο

Το ICF είναι μια ενοποίηση των ιατρικών και κοινωνικών μοντέλων αναπηρίας (Davis and O'Connor 1999)

Ιατρικό μοντέλο	Κοινωνικό μοντέλο
<p>Βλέπει το άτομο με την αναπηρία ως το πρόβλημα</p> <p>Η αναπηρία αντιμετωπίζεται από την άποψη των διαδικασιών της νόσου, της δυσλειτουργίας και της προσωπικής τραγωδίας</p>	<p>Η αναπηρία πηγάζει από την αποτυχία του κοινωνικού και φυσικού περιβάλλοντος να λάβει υπόψη τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία</p>

ICF: Δύο μέρη

Δύο μέρη, το καθένα με δύο συστατικά:

Μέρος 1 Λειτουργικότητα και Αναπηρία	α) Λειτουργίες και δομές του σώματος β) Δραστηριότητες και συμμετοχή
Μέρος 2 Συνεδεόμενοι παράγοντες	γ) Περιβαλλοντικοί παράγοντες δ) Προσωπικοί παράγοντες

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
 DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

15

15

ICF: Λειτουργίες, δομές και βλάβες του σώματος

Λειτουργίες του σώματος: οι βιολογικές και ψυχολογικές λειτουργίες των συστημάτων και των δομών του σώματος

Δομές σώματος: όργανα, άκρα και τα στοιχεία τους

Βλάβες: προβλήματα στη δομή ή τη λειτουργία του σώματος π.χ. αδυναμία στο αριστερό χέρι, παράλυση των κάτω άκρων.

Οι βλάβες μπορεί να είναι: προσωρινές ή μόνιμες, διακοπτόμενες ή συνεχείς. Εκφυλιστικές.

Εάν ένα άτομο έχει αναπηρία δεν σημαίνει απαραίτητα ότι έχει ασθένεια ή ότι είναι άρρωστο.

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
 DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

16

16

Λειτουργίες σώματος

- Νοητικές λειτουργίες
- Αισθητηριακές λειτουργίες και πόνος
- Λειτουργίες φωνής και ομιλίας
- Λειτουργίες του καρδιαγγειακού, αιματολογικού, ανοσολογικού και αναπνευστικού συστήματος
- Λειτουργίες του πεπτικού, μεταβολικού και ενδοκρινικού συστήματος
- Ουρογεννητικές και αναπαραγωγικές λειτουργίες
- Νευρο-μυοσκελετικές και κινητικές λειτουργίες
- Λειτουργίες του δέρματος και των δομών

17

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

17

Δομές σώματος

- Δομή του νευρικού συστήματος
- Το μάτι, το αυτί και οι σχετικές δομές οπτικού & ακουστικού συστήματος.
- Δομές που εμπλέκονται στη φωνή και την ομιλία
- Δομές του καρδιαγγειακού, αιματολογικού, ανοσολογικού και αναπνευστικού συστήματος
- Δομές που σχετίζονται με το πεπτικό, το μεταβολικό και το ενδοκρινικό σύστημα
- Δομές που σχετίζονται με τις ουρογεννητικές και αναπαραγωγικές λειτουργίες
- Δομή που σχετίζεται με την κίνηση
- Δέρμα και σχετικές δομές

18

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

18

ICF: Δραστηριότητες και Συμμετοχή, Περιορισμοί και Παρεμπόδιση

Δραστηριότητες: η εκτέλεση μιας ενέργειας ή έργου από ένα άτομο π.χ. προετοιμασία γεύματος, ντύσιμο

Συμμετοχή: η συμμετοχή του ατόμου σε μια κατάσταση ζωής, π.χ. ψώνια, κοινωνικοποίηση

Περιορισμοί δραστηριότητας: δυσκολίες που μπορεί να έχει ένα άτομο κατά την εκτέλεση δραστηριοτήτων, π.χ. αδυναμία να πλυθεί, να ντυθεί

Παρεμπόδιση συμμετοχής : τις δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα άτομο σε καταστάσεις της ζωής, π.χ. κοινωνικοποίηση, στην εργασία

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

19

19

Δραστηριότητα και Συμμετοχή

- Εκμάθηση και εφαρμογή της γνώσης
- Γενικά καθήκοντα και απαιτήσεις
- Επικοινωνία
- Κινητικότητα
- Αυτοφροντίδα
- Οικιακή ζωή
- Διαπροσωπικές αλληλεπιδράσεις και σχέσεις
- Σημαντικοί τομείς ζωής, π.χ. εκπαίδευση, απασχόληση
- Κοινωνική, κοινωνική και πολιτική ζωή

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

20

20

ICF: Περιβαλλοντικοί παράγοντες

Περιβαλλοντικοί παράγοντες: συνθέτουν το περιβάλλον στο οποίο ζουν οι άνθρωποι από την άποψη του φυσικού, κοινωνικού, πολιτισμικού και συμπεριφορικού περιβάλλοντος, π.χ. κοινωνική στάση απέναντι στην αναπηρία, φυσική πρόσβαση, ένταξη στην κοινότητα, ευκαιρίες κοινωνικοποίησης.

Προσωπικοί παράγοντες: οι εσωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο βιώνει την αναπηρία, π.χ. φύλο, ηλικία, τρόποι αντιμετώπισης, κοινωνικό υπόβαθρο, εκπαίδευση, επάγγελμα, προηγούμενη και τρέχουσα εμπειρία. Το ιδιαίτερο υπόβαθρο ενός ατόμου, πώς ζει τη ζωή του

21

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

21

Περιβαλλοντικοί Παράγοντες

- Προϊόντα και τεχνολογία
- Φυσικό περιβάλλον και ανθρωπογενείς αλλαγές στο περιβάλλον
- Υποστήριξη και σχέσεις: άνθρωποι ή ζώα
- Στάσεις: εξωτερικές προς το άτομο, όχι οι δικές τους στάσεις. Στάσεις που πρατηρούνται ως αποτέλεσμα εθίμων, πρακτικών, ιδεολογιών, αξιών, κανόνων, θρησκευτικών πεποιθήσεων
- Υπηρεσίες, συστήματα και πολιτικές: δημόσιες, ιδιωτικές, εθελοντικές υπηρεσίες σε κοινωτικό, περιφερειακό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο

22

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

22

Προσωπικοί παράγοντες

Οι εσωτερικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο άτομο αντιμετωπίζει αναπηρία

Γένος

Ηλικία

Στυλ αντιμετώπισης

Κοινωνικό πλαίσιο

Εκπαίδευση

Επάγγελμα

Προηγούμενη και τρέχουσα εμπειρία.

23

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

23

24

ICF Εφαρμογή: 3 επίπεδα

Ατομικό επίπεδο:

Ποιο είναι το επίπεδο λειτουργικότητας του ατόμου;

Η θεραπεία και η παρέμβαση μπορούν να μεγιστοποιήσουν τη λειτουργικότητά του?

Ποια είναι τα αποτελέσματα της θεραπείας;

Πόσο χρήσιμες ήταν οι παρεμβάσεις;

(Διεπιστημονική ομαδική επικοινωνία και αναστοχασμός αξιολόγησης)

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

25

ICF Εφαρμογή:

Θεσμικό επίπεδο:

Ποια υγειονομική περίθαλψη και άλλες υπηρεσίες θα χρειαστούν;

Πόσο καλά εξυπηρετούμε τον πελάτη μας;

Πόσο χρήσιμες είναι οι υπηρεσίες που παρέχουμε; Πώς οικονομικά αποδοτικά είναι; κλπ...

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ

DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

26

ICF Εφαρμογή:

Κοινωνικό επίπεδο:

Είναι κατάλληλα τα κριτήρια χαρακτηρισμού αναπηρίας σε κοινωνικούς στόχους και δικαιολογημένα;

Η διασφάλιση των δικαιωμάτων θα βελτιώσει τη λειτουργία κοινωνικό επίπεδο;

Πώς μπορούμε να κάνουμε το κοινωνικό περιβάλλον

πιο προσιτό για όλους τους ανθρώπους, όσους έχουν ή δεν έχουν αναπηρία;

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

27

Η βιωμένη εμπειρία

Το ICF παρέχει ένα πολύτιμο εργαλείο για την οπτική χαρτογράφηση περιπτώσεων

μελέτες με ολιστικό τρόπο και προσδιορίζοντας βιωμένη εμπειρία του ατόμου

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

28

28

Το ICF και η αποκατάσταση

Παρέχει στους επαγγελματίες ένα πλαίσιο που τους επιτρέπει να λάβουν υπόψη το περιβάλλον του ατόμου και το πλαίσιο στο οποίο βίωσε την εμπειρία του.

Επιτρέπει στους επαγγελματίες να απομακρυνθούν από την ασθένεια προς την Υγεία

Παρέχει στους επαγγελματίες υγείας μια κοινή γλώσσα

Θα μπορούσε να ενισχύσει τη διαδικασία αποκατάστασης

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΡΑΚΗΣ DEMOCRITUS
UNIVERSITY
OF THRACE

29

HEALTH CONDITION	IMPAIRMENT	ACTIVITY LIMITATION	PARTICIPATION RESTRICTION
Leprosy	Loss of sensation of extremities	Difficulties in grasping objects	Stigma of leprosy leads to unemployment
Panic Disorder	Anxiety	Not capable of going out alone	People's reactions leads to no social relationships
Spinal injury	Paralysis	Incapable of using public transportation	Lack of accommodations in public transportation leads to no participation in religious activities
Juvenile diabetes	Pancreatic dysfunction	None (impairment controlled by medication)	Does not go to school because of stereotypes about disease
Vitiligo	Facial disfigurement	None	No participation in social relations owing to fears of contagion
Person who formally had a mental health problem and was treated for a psychotic disorder	None	None	Denied employment because of employer's prejudice

30

References:

Davis SM & O'Connor (eds.) (1999) *Rehabilitation Nursing: Foundations for Practice*. Bailliere Tindall, London.

Allan CM, Campbell WN, Guptill CA, Stephenson FF, Campbell KE (2006) A conceptual model for interprofessional education: The international classification of functioning, disability and health (ICF) *Journal of Interprofessional Care* 20(3): 235-45

Rundell SD, Davenport TE, Wagner T (2009) Physical therapist management of acute and chronic low back pain using the World Health Organisation's *International Classification of Functioning, Disability and Health*

www.who.int/classification/icf

The latest information on WHO's International Classification of Functioning,

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
DEMOCRITUS UNIVERSITY OF THRACE

Σας ευχαριστώ
πολύ για τη
συμμετοχή σας